

MAGYAR KÜRIR.

Nr. 40.

Indúlt Bétsből, Kedden, Május' 20-dikán, 1828.

Béts.

Oratio

Qua Excellentissimus D. Pro-Cancellarius R. II. A. Baro a Malonyay, suam Excellentiam Comitem Cancellarium Aulicum a Reviczky post ejus Installationem, nomine totius Cancellariae R. II. A. salutavit.

Excellentissime Domine Comes Cancellarie Regie Hungarico Aulice!

Quod Divini Numinis, Corda Regum in Salutem, et felicitatem Populorum suaviter inclinantis providentia — Augustissimi et una invictissimi Regis nostri Apostolici, qui vere Pater est Patriae, justo potius judicio, quam clementia Excellentia Vestra ad eminentis Cancellarii Regii Hungarico-Aulici Officium, Dignitatemque evectus sit; — hocque prospero, atque communibus desideriis nostris admodum secundo eventu, per Paternam summi Terrae Principis Sollicitudinem, rebus Patriae, Splendori, et existimationi hujus Dicasterii Aulici plurimum consultum habeatur; — Nos, quos hic totidem sinceros sui veneratores circumstare conspicit Excellentia Vestra! plausa et mirifica quasi omnium Nostrorum consensione, exuberanti cum gaudio palam profitemur.

Posteaquam enim per totum Orbem Hungaricum, quin imo alias etiam Pro-

Azon Fontos Beszéd, mellyel Magyar Királyi Udvari Vice Cancellarius Báró Malonyai Ó Excellen-tziája, Udvari Fő Cancellarius Gróf Reviczky Ádám Ó Excellen-tziáját Hivatalábalett beállítatása után az egész Magyar Királyi Udvari Cancellária nevében köszöntölte.

Fő Méltóságú Gróf Úr, Magyar Királyi Udvari Cancellarius!

Hogy a' Királyok szíveit a' népek javára és boldogítására kegyesen igazgató Isteni Felség gondviseléséből Felséges és egyszersmind győzhetetlen Apostoli Királyunknak, a' ki igazán Atya a' Hazának, nem annyira kegyelme, mint igazságos ítélete Excellen-tziádat a' M. K. U. Cancellariusi fényes hivatalra és méltóságra emelte; 's ezen szerentsés és mindnyájunknak köz óhaj-tására esett kedvező történet által Nagy Fejedelmünk a' Haza javáról 's ezen Fő Kormányzék fényéről és tekintetéről Atyaikképpen gondoskodott; mi, a' kiket Excellen-tziád, mint meg annyi igaz tisztelőt, körülé állani lát, egy akarattal és ömledező örömmérséssel hirdetjük.

Mert minelutánna az egész Magyar Hazában, sőt Felséges Urunk kormánya

vincias Glorioso Augustissimi Sceptro parentes abunde notum est, quae, et quot publica munia sustinuerit, quanta ingenii, et sapientiae laude in iisdem venit de Palaestra una in aliam translata eminuerit; qua mentis velocitate simul, et moderatione omnibus sibi creditis partibus ubivis functa fuerit; quantum, ut cetera praeteream, sub decursu proximorum Regni Comiliorum, Conclusionem item Articulorum ad stabiliendam Regni Salutem curarum, et fatigiorum impenderit; quantum denique se, quasi sui ipsius sive oblita, seu prodiga a patriis oris remota aliis extraneis sacra-verit Excellentia Vestra! nihil quoque naturalius esse credimus, quam ut de Excellentiae Vestrae constanti rerum usu, et experientia limato probatoque Iudicio, prona in omne privatum perinde ac publicum Bonum procurandum voluntate, rectaque sentiendi ac agendi et ratione et consuetudine iam per illud tempus, quo Excelso huic Dicasterio Aulico Vicarii Praesidis auctoritate praefuerat, plene convicti, optatam Regni nostri felicitatem, ac huius Dicasterii Aulici laudem sub eminenti Excellentiae Vestrae praesidio multo plurimum augendam fore polliceamur, quin imo tanto magis sperare jubeamur, quod Excellentiam Vestram quam per prius alienorum potissimum curae et sollicitudines occuparunt, nunc provide prorsus Clementissimi Principis consilio proprie suis in tam praecelso dignitatis fastigio redditam zelum suum, ac probatam sapientiam, in natalis sui soli emolumenta atque felicitatem, duplicatis conatibus non tam sparsuram, quam effusuram firmissimum sit omnium Concivium Nostrorum de Excellentia Vestra iudicium, et una quaedam magna cunctorum exspectatio!

alatt lévő több tartományokban is közönségesen tudva vagyon, hogy Excellentiád melly és hány hivatalokat viselt, 's azokban egyik pályáról mintegy a' másikra tételvé által, melly dítséretes belátással és böltséggel tetszett ki; melly gyors 's egyszersmind mérséklett elmével járt el mindenütt minden reá bízott tisztekben; 's hogy egyebet elhallgassak; tsak a' legközelebbi Ország Gyűlésének lefolyta alatt, — a' Törvénybírák helyek megállapításában, az Ország boldogítására mennyi gondot és fáradságot fordított; végezetre, hogy távol a' Hazától 's magát mintegy elfelejtve vagy nem kémélve, hányszor szentelte magát Excellentiád a' Külföldnek! Úgy tartjuk, nints természetesebb dolog, mint hogy, minékutánna az Excellentiád hosszas gyakorlás és tapasztalás által élesedett és próbált ítélő tehetségéről, minden személyes és közjó előmozdítására egyaránt kész akaratjáról, gondoskodásának és tselekvésének mind helyes módjáról, mind helyes szokásáról, már még az idő alatt, míg ezen Felsőges Udvari Dicasteriumnál Al-Elöl-ülői tekintettel vala, tökéletesen meggyőztettünk, azt ígérjük magunknak, hogy Országunk kívánt boldogsága, és ezen Udvari Dicasterium ditsősége az Excellentiád díszes Elölülése alatt felette igen öregbedni fog; sőt ezt reménylenünk szükségképpen kellek, annyival inkább, mivel minden Hazafi lársaknak igen erős ítéletek, és egyszersmind mindeneknek nagy várakozások Excellentiádról az, hogy Excellentiád, kit ez előtt leginkább más külső Orzági ügy és gondok foglalatoskodtattak, most kegyelmes Fejedelmünk bölts végzése által éppen a' Magácinak, még pedig illy nagy méltóságú Hivatalban vissza adatván, buzgóságának és próbált böltsességének áldott gyümölcseit szülőtte földjének hasznára és boldogságára, kettőtett igyekezettel fogja, nem mondom el terjeszteni, hanem kiárasztani.

Et hoc ipsum est causa, quod cuncti Patriae Filii, sed vero nos potissimum, qui Excellentiae Vestrae propius adstamus, jure ac merito tam Patriae universae, ac nobis ipsis, quam Excellentiae Vestrae intime gratulemur — Patriae quidem ac nobis, quod sub tanto Praeside, ac promotore, omnia prospera, commoda, atque ornamenta salutis faciliori negotio succedant; Excellentiae autem Vestrae, quod cum hoc dignitatis gradu novum nacta sit campum, excelsam animi sui virtutem, pristinamque nominis existimationem novis meritorum encomiis cumulatam sempiternae gloriae, atque immortalitati transcribendi.

Quod partium Nostrarum est, — ego felicem me reputo, quod de immensa Augustissimi Principis Clementia eo loco positus sim, ut tenuibus licet, assiduis atamen, et irremissa intentione animatis conatibus meis ad sublevandas Excellentiae Vestrae magnas sane curas, atque agendorum partes concurrere valeam, qui cum cunctis Excelso huic Dicasterio adlectis omnia studia nostra eo impendemus, ut deinceps quoque, prout hactenus, pari promptitudine et alacritate zelus noster in Altissimo servitio Regio, bono publico, charaeque Patriae felicitate omni virium contentione promovenda elucescat: Excellentiae autem Vestrae illimitatae venerationis nostrae, et obsequii testimonia exhibeamus.

Qui summam Votorum nostrorum eo complectimur, ut Numen Supremum Excellentiam Vestram nobis in sublimi hoc fastigio diutissime incolumem, florentemque praestet, una Excellentiam Vestram exorantes, ut quod alioquin facit, sua nos Gratia, atque Benevolentia complecti velit.

És éppen ez az az ok, a' miért Hazánkn minden Fijai, de kiváltképpen mi, kik Excellentiához közelebb állunk, mind Hazánkra 's magunkra, mind Excellentiára nézve szívünköl örvendünk; — Hazánkra, 's magunkra nézve, mondok, mert egy ilyen Elölülő, és Kormányozó alatt minden a' közjó előmenetelét és virágzását tárgyazó dolgok könnyebben és szerentséshben tenyésznek; Excellentiára nézve azért, mert előtte a' Méltóságnak ezen léptsőjével új mező nyílt meg, hogy azon nagy elméjének felséges tehetségeit, nagy nevének szokott ditséreteit új érdemek ékességeivel halmazván, késő időkre fenn maradandó ditsőségben örökösítse, sőt éppen halhatatlanítsa.

A' mi minket illet: — Én bódognak tartom magamat, hogy Felséges Fejedelmünk határtalan kegyelméből olly helyre tételtem, mellyen bár tsekély de szünteleni és fáradhatatlan munkássággal, szíves igyekezettel, az Excellentiád valóban nagy gondjainak, és terhes munkáinak némi némi részben könnyebbítésére lehetek; — a' ki is, ezen Felséges Dicasterium minden tagjaival együtt, teljes igyekezetünket oda fogjuk erányozni, hogy valamint eddig, ugy ezután is buzgóságunkat ezen Felséges Királyi Szolgálatban, a' közjóban, és kedves Hazánk bódogságának minden erőnk és tehetségünk szerént való elő mozdításában kitündököltessük, Excellentiádnak pedig határtalan tiszteletünknek és engedelmességünknek bizonyosságát adjuk.

Kik kívánságaink sokságát ebbe foglaljuk be, hogy a' Mennyei Felség tartsa meg minékünk Excellentiádat ezen Fő pöltzon hosszszas időkre épségben, egességben; 's kérjük egyszermind Excellentiádat, hogy erántunk eddig mutatott kegyelmébe és jó akaratjába minket tovább is meg tartani méltoztassék. —

Oratio quam Excellentissimus Dominus Cancellarius H. A. Comes Reviczky de Revisnye die 1-a Maji 1828 occasione Introductionis suae ad hoc munus dixit.

Ea quae non ita pridem, dum me e Clementia Caesareo Regia in Pro-Cancellarium nominari, Excelsaeque huic Cancellariae Aulicae associari contigit, protuleram, quibusve sincera, ac ingenua cordis et animi mei sensa erga cuncta supremi huius percharae Patriae nostrae Dicasterii Commembra palam professus sum, amplius non reiterabo, mihi ipsi conscius, me ab eo inde tempore sollicite semper adlaborasse, ut iis, quae tunc verbis vovebam, consilio, et opera etiam constarem. Accesserunt tamen ab illo mihi gratissimo tempore quam plurima reciprocae inter nos necessitudinis, amoris, ac aestimationis nova vincula, ac argumenta. Ast cum omnia ea, quae in hocce faustissimo vitae meae momento, quo inexhausta Augustissimi Patris Patriae Benignitas, me tanto Dicasterio praesesse jubet, erga illos, qui idem constituunt sentio, effari haud sufficiam, verborum inopiam silentii tantum eloquentia, dum affectus exuberat, utique plus omnibus facunda, supplere cogor. Solvam tamen tributum quod veritatis Studium mihi imponit. Summa quippe gratitudine recolo Excellentissime Baro Pro-Cancellarie sinceram Tuam, qua me prosequeris amicitiam, ingenua Tua ac sapientissima consilia, indefessamque operam, qua me in arduis quibusvis semper promptus fulcire gestis. Gratus quoque recognosco illam, quam meritissimi Illustrissimi Domini

Fő Méltóságú Magyar Udvari Fő Cancellarius Revisnye Gróf Reviczky Ádám Úr Excellentiájának, hivatalába Május 1-ső napján lett beállíttatása alkalmatosságával, Nagy Méltóságú Báró Malonyay Al-Cancellarius Excellentiája köszöntésére tartott felelő Beszédje.

A' mellyeket nem olly régen, midőn a' Tsászári Királyi Felsőg kegyelméből Al-Cancelláriussá neveztetni 's ezen Felsőg Udvari Cancellária Tagjaihoz tsatóltatni szerentsém volt, mondtam, és a' mellyek- kelszívemnek 's lelkemnek tiszta és egyenes érzéseit Édes Hazánk ezen legfőbb Dicasteriuma minden Tagjai eránt nyilván kijelenttem: azokat újra elő nem hozom; belsőképpen meggyőződve lévén a' felől, hogy azon idő óta teljes igyekezettel munkálkodtam, akkor szóval tett ígéreteimet, tanácsadásaimat, és tselekedeteimet is megsértetni. Hozzájárultak mindazáltal, azon előttem igen kedves időtől fogva, a' közöttünk lévő költsönös barátságának szeretet- nek és betstülésnek igen sok új leköteleze- sei és indító okai. De mivel mindent, a' mit életemnek ezen legszerentséshb szempil- lantásában, mellyben a' Hazza legfelsöge- sebb Atyának kúmeritellen kegyessége en- gemet illy Fő Dicasterium Elölülőjévé tē- szen, azok eránt, kikből ez áll érzek, ki- beszéliceni elégtelen vagyok; szavaimnak hijánosságát, szivem indulati ömledezésé- ben, tsak a' hallgatásnak mindennél hatha- tósabb ékesen szóllásával vagyok kéntelen kipótolni. Az adót mindazáltal, mellyet az igazság szeretete tölem kíván, lefizetem. Ugyan is, legnagyobb hálával említem meg, Nagy Méltóságú Báró Al-Cancellarius Úr Excellentiádnak erántam viseltető tiszta igaz barátságát, egyenes és bölts tanácsait, fáradszhatatlan munkálkodását, mellyel en- gemet akármelley nehézségekben, minden- kor készséggel kíván támogatni. Hálá ér- zéssel megesmerem a' Méltóságos Udvari Tanácsos és Referendariusoknak, Referens

Aulici Consiliarii ac Referendarii, Referentes ac Secretarii Aulici, adnexorum Officiorum Directores, ac reliqua Excelsae Cancellariae Aulicae Com-membra in tractandis, et superandis dilectae Patriae rebus, et negotiis constanter docent peritiam, integritatem summamque assiduitatem, erga me vero amicam semper fiduciam, ac adhaesionem, in fatigiis constantiam, in opinionibus animorum consensionem, ut adeo nunc dum ad summum Excelsi hujus Dicasterii fastigium evchor, jam uberrima ac certissima experientia exploratum teneam, tanta mihi in laborum meorum Sociis adesse praesidia, ut vix unquam aliquid tam perplexi, arduique evenire possit, quod consiliis, adjutriceque opera tam lectorum virorum non protinus enodari, et ad strictam Legum, avitaeque Constitutionis amussim, communis Patriae salutem, conviviumque incolumitatem expediri queat.

Illustre igitur, quod mihi Clementissimi Regis munificentia collatum est munus, et alacri animo, et ea etiam firma ac inconcussa spe suscipio, quod aequi semper et integri conatus nostri favente Divini Numinis auxilio olim, et Augusto Domino, et amatae Patriae probandi sint. Profecto cum ad magnas res feliciter superandas nihil magis confert, quam unita proborum vis et opera, non est cur ego recepti hodie muneris gravitate terrear, postquam me in eodem per tot dignissimos dexteritate ac experientia, sed et Regis ac Patriae amore clarissimos viros succolandum scio, quos tales semper reperi, ut spes, quas de iis uberrimas concepim omnimode expleverint, et superaverint etiam.

Laetus igitur capesso Praesidium tam nobilis Senatus. nil ambiens futu-

és Udvari Secretarius Uraknak, az ehhez kaptsolt hivatalok Directorainak és ezen Felsőleges Udvari Cancellaria több Tagjainak Edes Hazánk dolgai s ügyei elintézésében és eligazításában folyvást kimutatni szokott jártosságokat, fedhetetlenségeket és legnagyobb szorgalmokat, erántam pedig mindenkor barátságos bizodalombokat és ragaszkodásokat, a' fáradozásokban állhatatosságokat, 's a' vélekedésekben meggyezéseket, úgy hogy midőn most ezen Felsőleges Dicasterium fő poltzára emeltem, hővséges és legbizonyosabb tapasztalásom után tudom. mennyi segédeim legyenek nekem, foglalatosságaim társaiban, úgy hogy olly szövevényes és fontos dolog alig adhatná elő magát, a' mellyet illy váltogatott férjfiak tanátsával és segítő munkálkodása által tüstént megfejteni és a' törvények 's az ősi polgári alkotmánynak szabásai szerént Hazánk köz javára és polgár társaink boldogítására eligazítani nem lehetne.

Azon fényes hivatalt tehát, mellyel engem a' legkegyelmesebb Király adakozása ruházott, nemcsak serény lélekkel, hanem azon erős és tántoríthatatlan reménységgel is veszem fel, hogy a' mi mindég egyenes és tiszta igyekezeteink, az Isteni Felsőleg segedelmével, mind Felsőleges Urunk, mind szeretett Hazánk által idővel helybe hagyatandnak. Valóban, midőn a' nagy dolgok szerentsés végbevitelére semmi sem fogatosabb, mint a' jeles férjfiaknak egyesített ereje és munkálódása; nints miért fél-nem ezen ma felvállalt hivatalomnak terheitől, minekutánna tudom, hogy abban annyi igen érdemes, alkalmas, és tapasztalt voltokról, de a' Király és Haza eránt viseltető szeretetekről is esmeretes igen jeles férjfiaktól fogok gyamolíttatni; a' kiket mindenkor ollyanoknak találtam, hogy a' felölők előre képzeltnagy reménységet mindenben bétöltötték sőt még felül is múlták.

Örömmel válalom fel tehát illy Nemes Tanát' Elölülőségét, semmit nem kétel-

rum, ut quem hodie Excelsae hujus Cancellariae Hungaricae commembra amoris et gaudii documentis secundant, hunc iisdem semper amicitiae, ac eximiae in servitio publico promptitudinis studiis prosequantur; eoque post longam etiam annorum, quos cunctis prosperrimos cupio, seriem, grata mente profiteri queam, me hodie beneficio Principis non tantum dignitatis fastigiis, sed etiam cordibus eorum locupletatum fuisse, quos laborum ac fatigiorum socios habere mihi gaudeo, et quibuscum et gloriam, et praemia rerum benegestarum lubens partior, quod enim me attinet, si ille mihi inesset animi sibi conscius sensus: quod tantos favores, quibus Summus ac optimus Terrae Princeps me in dies magis cumulat, testamur item mihi fiduciam, amorem, et suffragia Concivium meorum et Excelsae hujus Cancellariae commembrorum jam emereri potuerim: ad illud, quo mortalia pectora turgere fas est, felicitatis culmen jam pertigissem. Liceat interim mihi dum ad aram Patriae me totum fideli Regis, et Domini mei servitio, conciviumque meorum commodis et emolumentis, quae Ille paterno suo corde fovet et intendit, devoveo, tuta conscientia, fronteque serena palam profiteri, quod sciam ac valeam in iis quae mihi incumbunt, et quae Rex et Patria a me non tam exspectant quam omni summo ac sacro jure exigunt, fite ac intemerate complendis, et adversa quacumque viriliter ac strenue sustinere et magnam pectore hungaro bene ferre fortunam.

kedvén, hogy a' kit ma ezen Felséges Magyar Cancelláriának egyesült Tagjai szeretnek és örömmel jelleivel fogadnak, az eránt mindenkor ugyan azon barátságának, és a' közönséges szolgálatban mutatandó megkülömböztetett készségeknek buzgóságával fognak viseltetni; én pedig sok esztendőök lefolyta után is, mellyeket mindnyájoknak legszerentsébbeket kívánok, hálaadó lélekkel nyilván meg vallhatom: hogy a' mai napon Ó Felségének kegyelme engemet nemcsak a' méltóság fő poltzával, hanem azoknak szíveikkel is gazdagított, a' kik munkáimban és fáradozásimban örömmre társaim, és a' kikkel, mind a' ditsőségben, mind a' jól vitt dolgoknak jutalmaiban örömet osztozom; mert a' mi engemet illet: ha meggyőződéssel érezném azt, hogy azon kedvező nagy kegyelmeket, mellyekkel a' legnagyobb és legjobb földi Fejedelem engemet napról napra mind inkább teléz, és Hazámfiainak 's ezen Felséges Cancellária Tagjainak is hozzám mutatott bizodalmit, szeretetét és hajlandóságát már megérdemelhettem: a' boldogságnak azon fő pontját, melly felé a' halandók kebeli emelkedhetnek, már elértem volna. Szabad legyen azomban nekem, midőn a' Haza oltáránál magamat egészen az én Királyom és Uram hív szolgálatjára és Hazámfiái javára 's hasznára, — a' mit Ó atyai szívében ápol és a' mellyre erányoz, — szentelem, bátor lelkiesmérettel és vidám ábrázattal nyilván kimondanom, hogy tudom és bírom, az én kötelességeimnek, mellyeket a' Király 's a' Haza tölem nemcsak várnak de legnagyobb és szent jussal meg is kívánnak, szoros és fedhetellen teljesítésében, mind a' kedvetleneket férjfiisan és serénykedve tűrni mind magamat a' nagy szerentsében magyar szível illendően viselni.

Orosz Birodalom.

A' Tsászár a' következő napi parantsolatot botsátotta April. 26 kán a' Hadi Sereghez: „A' Persiával szerzett ditsőséges békesség nem tett határt az Orosz Hadi Seregek fényes Vitéz tetteinek. Alig végeznék el egy igaz okon kezdett háborút: mikor más oldalrol hasonló szent hartz vár bennünket betsülettünknek és Orosz vérrel szerzett jussainknak oltalmazására. Török Ország már a' ditsőséges emlékezetű Sándor Tsászár nemes hosszú türését is elfárasztotta; most megtelt a' mérték. Alig hogy békességet fogadott szent esküvessel; mikor nyilván leteszi a' barátság áll-ortzáját melly alá rejtezett. Most hát meg indulunk a' szomszéd határtartományokba, hogy a' háborgásoknak és Vérözönnek véget vessünk és a' megszegett békességet rendíthetetlen talpköre állítsuk. — Katonák! Mikor ti a' pallérozott és a' hadakozásban jártas Nemzetek ellen hartzoltatok, nem csak Vitézségtek hanem nemes magatok viselete által is örök hírt nevet szereztetek magatoknak. Valak engedelmisség a' Felsőbbek eránt, a' fenyíték szoros megtartása, és a' meggyőzettek eránt szelídség mindég tulajdona volt az Orosz Katonának. Ezért fogadtak titeket örömmel a' békés lakosok, és a' kiket meggyőztetek, ugy köszöntöttek benneteket mint Szabadítójikat. Ezen drága hírt nevet ezután is meg fogjátok tartani tudni. Nyujtsatok barátságos kezet Hitünk sorsosinak; győztek meg azokat kik meghódolni nem akarnak, de kedveztetek a' gyengéknék és a' fegyverteleneknek; sőt kedveztetek még ellenségeink sajátjának, házaiknak és Templomainak is, mind a' mellett is hogy ők tőlünk különböző hiten vagynak! Ezt kívánja Idvezítőnk szent tudományja. A' ki szelídsége és

emberisége által ellenségeit megfogja nyerni, a' ki az Özvegyeket és árvákat oltalma alá fogja venni, az éppen olyan kedves leszen az én szívem előtt mint a' ki legvitézebb a' tsatában. Katonák! Oroszok! Várakozásomat ti nem fogjátok megsalni. Vélünk van az Isten, a' ki az igaz just és félelem nélkül való bizodalmat győzelemmel koronázza.

„Miklós.“

Ugyan azon nap a' következő Tsászári Parantsolat is ki hirdettetett: „Mi I-ső Miklós 'sa't. Az Ottomanni Udvar háboruval fenyegeti Orosz Országot, még pedig pusztító háboruval, mellyhez már régen készül és a' mellyre a' Vallás palástja alatt minden Hitén lévőket felszollít. Ennek következőségében szükségesnek találtuk Fegyveres népeinket hasonló erővel állítani ki, hogy a' háborút, Isten kegyelmével ne csak elkezdhessek hanem fogánatosan folytathassuk is, ha azt, várakozásunk ellenére az Ellenség keményszívűsége miatt hosszabb ideig kellene vinnünk. Annak oltáért parantsoljuk 1) Az egész Birodalomban minden 500 férjfiú közzül két katonát kell kiállítani; ki vévén Grusiát Bessarabiát és Cherson, Jakaterinoslaw, Poltawa, Slobodsko-Ukrainsk, Kiew és Podolia Megyéket. 2) Ezen utobbi hat Megyékben, mint a' mellyek a' háború mezejéhez közelebb esvén a' szükséges dolgokat in natura fogják a' Seregnek adhatni, a' teher könnyebbítésére most ez uttal csak felényi katonát az az 500 férjfiú közzül egyet kell állítani 3) A' négy Lovas katona-gyarmatok regimentjeit nem ezen újonnan szedendő Rekrutákból, hanem a' magok Katonai Megyéjékből kell pótolni. 4) Ezen Katonaszedésnek a' meglévő Ukasok szerént Jun. 1-ső napján kezdve, két hónap alatt okvetetlen meg kell esni. Ugyan ezen

két hónap alatt minden a' feljebbi esztendőkről még ki nem állott Rekruták is elő állittassanak. A' Rekrutának 18—35 esztendő közt kell lenni. —

April. 27-kén útnak indult a' Fő városból azon 50,000 emberből álló Ts. Testőrző sereg, melly a' második Armádia erősítésére rendeltetett. Ő Felsege a' Tsászár az Orániai és Wilhelm Burkus Hertzgegekkel az egész fegyveres sereget kiindulása előtt sorban nézte és hozzája buzdító beszédet tartott, mellyre a' katonaság, hűségét jelentő hangos kiáltással felelt. Ő Felsege a' Tsászárné is bútsút vett mindenik Regementtől. Mihály Pavlovits Nagy Hertzeg és a' Korona Örökös sebes léptetve vezették el Regementjeiket a' Tsászár és Tsászárné előtt. Ezen sereg két tsapatban mégyen Kiewnek és Schitomirnak. Igen derek Artilleriája van, és egy Congrevi gyújtó rakétás batteriája.

G ö r ö g O r s z á g.

Az Elölülő April. 9-kén Nauplionból el indulván April. 28-ikán Aeginába érkezett. Az Státus Titoknokai hivatalok nagy munkásságban vannak. A' sok Kurir jön, 's megy. Vice Admiralis Sachuri az Elölülőnél audentzián volt, és azolta mindenünnelt gyűlnék öszve a' Görög Hadi Hajók. April. 23-kán Troezenben felcskette az Elölülő a' Chiliarchiakat 's a' zászlókat nekik által adta. — A' Chiosi Expositio szerentsétklenül ütött ki. Admirális Miauli későn (April. 14-kén) érkezett meg. Éppen harmadnappal az előtt (April. 12-kén) jelent meg egy kis Török Flotta, melly a' várba újonnan 1200 embert szállított bé. A' Chiosi lakosok elfutottak. (A' Smyrnai Ujság ezen Chiosi történetre nézve azt jegyzi meg, hogy a' Chioták és a' több Görögök nem

igen ditséretesen forgatták magokat. Fegyébaránt még nintsen tudva, mint esett igazán az egész dolog.)

T ö r ö k O r s z á g.

Smyrna April. 12-kén. A' Görögök ezen városban nagy pompával inepelték az idén a' Husvét innepét. A' Processio kiindulván a' Templom egyik ajtaján, kívül a' Templomot megkerülte; és a' másik ajton ment bé. Ez eddig nem volt szabad. A' Görögök úgy nézik ezen újítást mint annak zálogát, hogy a' Nagy Úr szabad Vallásgyakorlást kíván nekik engedni. — A' Chioták, miolta a' Görögök a' Szigetből eltávoztak, lassanként szállonganak haza felé; mint egy 500 visszatértek. Jussuf Basa, a' Sziget Kormányozója igen jól bánik velek.

Bukarest April. 21-kén. Konstantzinápolyban az Orosz Háború hírel a' nép nagyon hidegen, szinte megvetőleg vette. De a' főbb emberek megdöbbenek rajta. A' Nagy Úr nyugodt ábrázatot mutat, 's erőssen elvan határozva a' hadakozásra. Nap felkölttével már lóháton van, és a' katonaságot fegyverbe állítván, személy szerént gyakorolja a' Hadi fordulásokban reggeli 9 oráig. Akkor a' Szerailba haza menvén megfordik és eszik. Azzal, újra lóra ül és a' Sereget exercirozza; a' megtámadó mozdulásokat különösen kedveli. Mikor a' katonák délben esznek, a' Szultán velek ebédel. Alig ették meg az ebédet, újra elkezdődnek a' gyakorlások 's késő estig tartanak. A' Szultán alkonyodás után tér vissza a' Szerailba.

R h i n a.

A' pártos Tatárok végképpen elnyomattattak, 's a' pártítás feje Khangki-urk,

ki-urk, a' mult Juniushan háromszor egymás után megveretttven — nem tudni hová — elfutott. A' Rhinai seregek Yarkand és Kasgar városokat újra elfoglalták, és minekutánna 11 Tatar vezért — a' háborúban elesett Rhinai Tisztek lelkéért — áldozatul kivégezték; és a' tartomány városaiban számos őrizősereget hagytak: Jul. 20-kán Dsagataybol vissza indultak. A' Tsászár az adót az elfoglalt városoknak egy esztendőre elengedte. A' Pártosoknak nagyobb része Leh'dakba vette magát.

Frantzia Ország.

Május 6-ikán a' Király a' Hadi, Bel-ső és Külső Ministerekkel egymásután dolgozott. Május 7-ikén estve 10 1/2 óraker O Felsege Elölülése alatt, Kabinét Gyűlés tartatott. — A' Touloni Hados-Sereg még mind ez ideig ki nem indult.

A' Fő Rendek Háza Hohenhoe és Aremberg Hertzégeket az Ország Nagyjai közzé felvette. A' Követek Háza a' Választó-törvények tizlkelyeinek megállítással foglalatoskodik.

Spanyol Amerika.

Egy Frantzia Kereskedő Ház Carthagénából (Columbiában) a' következő levelet vette „Mart. 8-kán 1828. Ezt az egynehány sort a' legnagyobb sietséggel írom. Generalis Padilla, Bolívar ellen feltámadt. Montilla, a' kit Bolívar ki küldött, városunkat egy oldalról elzárta; minden órán várjuk a' tsatát a' két fél között. A' városban ki mondhatatlan a' zavarodás. Én sietek az Anglus Consulhoz, hogy a' mim van, oltalma alá adván, megmenthessem. Ez a' következése a' Frantzia Országloszág Politikájának. Bársak meglehetne a'

Frantzia Ministeriumtól nyerni, hogy a' Frantzia jószágok védelmére Hadihajók rendeltetnének ki az ide való Tengerre.“

Nagy Britannia.

Május 1-ső napján az Felső Házban Lord Darnley az Irlandia állapotjának megvizsgálására kívánt egy különös Biztosságot kineveztetni. „Azon Ország — így szóllott — hitel felett való nyomorúságban van. Ha bé nem lehet is a' Szegényekről szólló törvényeket, úgy a' mint azok most Angliában fennállnak, oda vinni: legalább kell valamit azon Ország javára gondolni, hogy a' munkatételre alkalmas férjfiaknak foglalatosságok és élelmek lehessen. A' vakok és bennak rémítő elhagyattatásban vannak. A' parasztnak minden gazdasága disznáknak szalonnájában áll. Ugy hogy mikor egy Irlandustól kérdezték: miért lakik a' sertéssel egy fedél alatt? azt felelte „jussa van annak az én házamhoz, mert megadja a' házbért.“ A' népnek egy része siet ki hazájából, és Angliába költözik által. De tudjuk, hogy a' Kiköltözésre felügyelő Biztosság Angliának ebből végromlást jövendöl.“ — Gróf Limerik ellene volt a' Motionnak, mivel az által Irlandia nagy várákozásban tétetik; és ha a' következés annak meg nem felel, megelegetlenséget szerez a' népben. Megeismerte egyébaránt, hogy az Irlandiai parasztnak felette siralmas állapotban vannak; de tagadta, hogy azon a' Szegényekről szólló törvény bévitele által könnyíteni lehetne. „Azon eszközöknek Uraim! — így folytatá beszédjét — mellyeket ezen rosszsznak megörvoslására ajánlani szoktak, nagy része sikeretlen. Illyen „a' Catholicusok Emancipatioja“ is. Es ha nevelni akarjuk az Irlandia nyomorúságát, nem kell egyéb, hanem tsak az Emancipatiót adjuk meg;

's ki lesz mondva azon boldogtalan Országgra a' halálos ítélet, a' mennyiben az által a' sokszor emlegetett Imperium in imperio készen van. De hogy lehetne hát a' dolgot segíteni? Én úgy gondolom legjobb lenne egy pénz-tárt állítani olly tzelből, hogy az, minden az Irlandia javára lehetséges Országos munkák elővételére és a' munkátlan veszteglő népnek dolgoztatására fordíttasson. — Hertzeg Wellington is ellene volt a' Gróf Darnley tanátságának. A' Molio vissza vettett. — Május 2-ikán a' Vadászatról szolló Bill volt a' tanátskozás tárgya. (Ezen Billnek foglalatja az, hogy a' Vadászati minden birtokosoknak megengedtesen, és a' vadakat árulni szabad légyen: a' mi eddig megvolt tiltva).

Az Alsó Házban Május 2-kán felolvastattak azon igazítások és javítások, melyeket a' Test- és Corporations Actok ellórléséről szolló Billen a' Felső-Ház tett; 's helyben hagyattattak. Úgy hogy a' Bill már most tsak a' Királyi megerősítés hijjával van. E' meg lévén, Huskisson Úr fel állott 's a' következő beszédet tartotta: „Azon kérdés, mellynek megvizsgálására egy Biztosságot kérek kineveztetni, a' Koronának egy bétés és széles birtokát — Canadát — illeti, és sem több sem kevesebb ennél: vajon a' mostani Igazgatás Canadában, megfelel e' az ott lakó Britanniai jobbagyok boldogságának és szükségének? Ilyez van e' azon Tartomány javához mérve? 's feltartja e' azon szeretetet és hűséget, mellynek az Anya-Ország és a' Gyarmatok közt meg kell lenni? — Mikor azon tartományt 1763-ban Frantzia Ország által engedte Nagy Britannianak, azt ígérte a' Király, hogy Canadának ollyan Constitutiót ad, a' millyen Nagy Britannianban van. De az ígélet egészen nem telycsített. Az előbbeni Feudale Systema mel-

lyet a' Frantziák oda be vittek megmaradt. Be vitte ugyan Pitt 1791-ben a' Gyűlés-Házat (House of Assembly) mind a' két Canadába: de azért megmaradt a' régi Frantzia vagy alsó Canadában a' XIII Századból való Frantzia Törvény. Mellynek az a' következése, hogy a' törvényszékeken mindenek úgy folynak mint ez előtt 600 esztendővel Frantzia Országban folytak. A' Földök eldaraboltatásának példájául imé felhozom a' mit egy Canadai Újságban ma olvastam, a' hol a' több Eladó jószágok közt hirdettetik egy „Fél Sessio hatodrészenek harmadrésze“ és egy „Hatodrés Sessio ötödresze negyedrészenek negyven negyed része“ és egy „Hatodrés Sessio ötödreszenek hatvan negyedrésze“ (Nevetés) Én nem szollok azon haszonról, mellyet az Anglus Kereskedés ezen tartományból véssen, tsak arra kérem a' Házat végye tekintelben Országunk politikai Betsületét, ne hotsássunk ki a' kezünkből ollyan birtokokat mellyekhez jussunk van, 's ne nézzük azokat úgy mint valami Sterling-Shilling- és Pence- dolgot. Canadát nekünk oltalmazni kell míg betsületünket szeretjük (Halljuk!) Mi elhintettük mindenfelé a' Szabadság magvát, melly ki kelvén a' föld kereksége minden részeiben virágozik. Nagy áldozatokat tettünk. De azért még is leghatalmasabb és legszerentsésh Ország Anglia Európában. (Halljuk!) Meg lehet, hogy Canada nem fog mindég ezen Orzágtól függeni, az idő úgy hozhatja magával: de reménylém akkor is barátságos Egyetértésben fog velünk állani a' szerént a' mint bántunk véle. (Tettszés) Azt kérem azért, nevezzenki a' Ház egy Biztosságot, elsőben az Alsó Canada állapotjának megvizsgálására és másodsor a' tartomány jövedelmeinek (mellyekkel eddig a' Gyűlés Háza szabad tetszése

szerént bánt) szoros felvívgyázat alá való vételére. A' Motio elfogadtatott.

Május 2-kán a' Mexikoi és Déli Améri kai papíros Pénzek tulajdonossai gyűlést tartottak, mellyben a' következő pontok állapítottak meg 1) A' Mexikónak, Chilinék, Columbiának és a' több Déli Amerikai Státusoknak költsönözött summa pénz 17,000,000 font Sterlingre mégyen; az interes 985,960 font St. 2) A' Nagy Britanniai közönségnek, a' melly a' nevezett Státusokon megszorult állapotjokban kész volt jó szívvel segíteni, igasságos jussa van a' költsön adott pénznek pontos visszafizetését kívánni 3) Az Elölülő (Baring Úr) és azok a' kiket a' Gyűlés melléje ki fog nevezni a' Ministerekkel szóllani fognak az Országlószék pártfogása eránt. — A' tanátskozás közben egy valaki azt kérdezte: de van e' hát valami reménység ahoz, hogy a' nevezett Státusok az Interest és későbbben a' tőkepénzt visszatudják fizetni? Erre Kemle Úr azt felelte: annak vitatásában nekünk nem szükséges ereszkedni. Egyébaránt reményleni lehet, hogy az Országlószék (a' melly eddig az e'féle pénz dolgokban nem akarta magát bele avatni) a' dolgot figyelmére méltónak fogja találni és alattvalóit ilyen nagy summa pénztől elesni nem engedi, minthogy külömben is köteles a' portékával vagy pénzel kereskedő jobbágyokat, az ígéreteknek nem álló Országok ellen oltalma alá venni.

A' híres Afrikai Útas Kapitány Claperton halála megbizonyosodott. Solkatuban holt meg 1827 April. 15-kán. Az inassa Rikhard vissza került.

Sveczia és Norvégia.

April. 21-kén Christianiában Státus Tanátsos Collet felolvasta a'

Storthingban a' Királyi Megnyitó beszédet. A' melly így következik:

„Jó Urak és Norvégiai Férfiak!

Azért hivattattak az Urak öszve, hogy az Ország legfőbb és legbetesebb közjavát illető tárgyak felett tanátskozzanak. Egyedül ezen tárgyaknak fontossága vett reá Engem, hogy a' Nemzettel költségeket — melyektől En azt örömet meg kíméltem volna — tétessék. De mivel most az 1814 Nov. 4-iki Constitutioban meghatározott Jussok épsége jön kérdés alá: úgy ítéltem, hogy nevezetesebb törvényjeinknek a' Constitutional való meg egyeztetésével sielnünk kell, és a' rendes Storthingra várakoznunk nem lehet. — A' közelebbi Storthing eloslása oltá politikai helyheztetésünkben semmi változás nem esett. Minden Hatalmasságok állhatatosan barátságot és bizodalmat mutatnak hozzánk. — A' Burkus Országgal kezdett alkudozásoknak következőzésében egy hasznos Kereskedési Egyesség kötöttet. A' Fekete-tengeri Hajókázás mind a' két Ország Zászlóinak megnyittatott, a' nélkül hogy a' Porta az első Vásárlást magának feltartotta volna, és En reménylen hogy a' Keleti Visszállkodásokból nem fog az Ottomannus Ministerium, a' kötött Egyesség megrontására okot keresni. Az Észák-Amerikai Státusokkal szerzett Alku-kötés, a' nevezett Státusokkal való Keres kedésünknek felyirágzására utat nyit. A' Sz. Pétervárában aláirtt Egyesség-leveleket mihelyt a' megerössittetés után ki fognak teréltetni; az Urakkal közleni fogom. Brasiliával is el van kezdve az alkudozás egy Kereskedési Egyesség eránt, melly Zászlóinknak az Améri kai Szárazföldre szabad mentelt szerezzen. — Több rendbeli javalatok fognak az Uraknak a' megvisgáltás végett elejikke terjesztetni; részszerént az En Tanátsosaim kötelelsségeinek

ki szabására, részszerént a Fő Törvény-
székek jobb rendbe való állítására; rész-
szerént a Katonáskodás terhének a pol-
gárok közt egyenlően való felosztására.
— A tapasztalás megmutatta, hogy a
kézben forgó papíros pénz menysége,
nem felclemeg az Ország szükségének. A
mesteremberek műveiket, a földművelők
terméseiket igen nehezen tudják elárulni.
Erre nézve is fog egy törvényjavallás
előterjesztetni. — A Constitutional Or-
szágok létele a Hatalmak egyarányjától
függ; a mely Országlószék erre
nem ügyel, a köz jóra hozott Constitu-
tiót ejli veszedelembe. A Nemzetek di-
tsósége és az Uralkodószék hatalma,
melly amannak is főügője, abban áll,
hogy a törvény megtartasson. A tör-
vénynek egynél több igaz magyarázatját
gondolni sem lehet, tudniillik a mit be-
tű szerént jelent. Királyi kötelességem
Nékem nem engedte, 's a Nemzet sem
kívánta annak elfogadását, hogy [a] sar-
kalatos törvényeket minden Storthing
tetszése szerént magyarázhasssa. Sem Né-
kem, sem az Uraknak nem szabad meg-
engedni, hogy egy Országos Gyűlés
kissebb vagy nagyobb hélátása a Sar-
kalatos törvényeket 's azoknak Garantiá-
ját felforgathassa. Ezen Garantiákat
még erősebb lábra fogják állítani az
Uraknak előmutatandó törvényjavalla-
tok, mellyektől sem Én 's Országlószé-
kem el nem távozik, sem másokat azok-
tól eltávozni nem hagyunk. A nagy po-
litikai, törvényes, finantziiai, és Igazga-
tói kérdéseket egymás után elő fogjuk
venni. Ha meggondoljuk a mit a 4-dik
Novemberi Constitutio behozása ólta,
nyertünk: megfogjuk betsülni tudni azon
fáradtságokat mellyekben került Norvé-

giát — a meglévő határtalan törvény-
adás mellett is — azon függetlenségbe és
boldogságba helyeztetni, mellyel bír.
De ezen függetlenség és belső tsende-
ség feltartására, az Országlószéknek és
a Nemzeti Gyűlésnek azon kell lenni,
hogy igasságos törvényeket hozzanak.
Ezen tzelnak elérésére En a Nemzet
próbált hélátásába, és a Storthing
hűséges segítségébe bízom. — A Nem-
zet bízik az én, az ő javáról való Gon-
doskodásaimban; el esmeri azon javítá-
sokat, mellyek a Svétziával lett egyesü-
lése ólta tételtek; a Nemzet tsak azt kí-
vánja, hogy nyert szabadságaival, mel-
lyeket én törvényesen clesmertem, tse-
desen élhessen. Nem kétlem, hogy a
Storthing minden tagjai, a Nemzet-
nek ezen kívánságát 's az én Atyai tzel-
jaimat segítni fogják. — A Polgári Al-
kotmány 74 §. szerént ezennel megnyi-
tom a rendkívülvaló Storthing ülé-
seit.“ —

Lomhard-Velentzei Királyság.

Vice-Király Rainer Fő Hertzeg
Felesége, Ersébet Hertzeg Aszszony
Május 9-kén reggeli 7 1/4 órakor egy
Hertzeget szült. Agyu szóval adatott e
szerentsés történet a Fő-városnak tud-
tára.

Portugallia.

Dom Miguel, Coimbrában
és más sok Városokban Királyja kiküül-
tatott. Lisbona tsendesen van. (Ezen
tudósítás Május 10-kén érkezett tele-
graphon Bayonnebol Párisba.)

Szerkeztető és Kiadó Márton Jó'sef, Professor.

Nyomtató Haykul Antal. (Obere Bäcker-Strasse Nro. 752.)